

Žarki svete Katarine

fotografija: svetovni splet

Kazalo

Dober dan vsem, ki berete te Žarke.....	3
Skupaj v služenju z notranjim veseljem.....	5
Na Božjo ljubezen odgovorimo z ljubeznijo do bližnjega.....	9
10 let delovanja Doma svete Katarine.....	11
Vstop v poletje v Domu sv. Katarine.....	13
Ti boš povedal.....	17
Ščepec ljubezni.....	21
»Napiši nekaj o sebi, predstavi se!«.....	25
Čudovito razkošje duha in srca.....	27
Ustvarjalnost v »jesenskem« obdobju življenja.....	31
Pristopi k bolniku po možganski kapi.....	33
Vsaka zgodba ima začetek in konec.....	39
Zelo rada sem v stiku z ljudmi.....	41
Svoje odločitve ne obžalujem.....	42
Razstava likovnih del.....	43
Biserna poroka.....	47
Življenjska zgodba, ki jo pripoveduje srce.....	51
Babi Meti v slovo.....	53
Hvala je skoraj premalo.....	57
Živahno pričakovanje praznikov.....	58
Za kratek čas in razvedrilo.....	62

Žarki svete Katarine

glasilo Zavoda usmiljenk - Doma svete Katarine
številka 11

Zbrala Petra Hubad Gabršček

Oblikovanje in grafična priprava Karmen Hvala

Fotografije arhiv Zavoda usmiljenk - Doma svete Katarine,
s. Metka Tušar

Tisk Tiskarna Januš

Naklada 400 izvodov

Mengeš, december 2022

Glasilo je namenjeno interni uporabi.

Dober dan vsem, ki berete te Žarke

Začeti dan, začeti delo, začeti nekaj na novo ... pravzaprav pa v resnici gre za: nadaljevati delo, ki zelo lepo teče že 11 let. Spomin seveda sega veliko let nazaj, ko smo usmiljenke pričele ureničevati dolgoletno željo, da bi začele z oskrbo starejših na njihovo jesen življenja. Veliko vrat je bilo treba odpreti, veliko črnila je bilo prelitega na razno raznih dokumentih, preštudirati je bilo treba vso zakonodajo s teh področij in nenazadnje zagnati projekt, da se je vse skupaj začelo. Ogromno sestankov, dogovorov in srečanj je bilo potrebnih. Vse to pa je bilo v ozadju podprto z neizmer- nim številom izmoljenih rožnih vencev in ostalih molitev, da nam je uspelo. Gradnja se je začela, sledili so številni ogledi gradbišča in pregled ter na koncu še blagoslov končane stavbe. Dom se je hitro napolnil do zadnje postelje in na polno zaživel.

Božja previdnost je poskrbela za to, da danes nadaljujem delo svojih predhodnic. Nekako res začenjam na novo, čeprav je za menoj dolga kilometrina dela v raznih bolnišnicah, domovih in Hospicu ter dela z oskrbo tistih, ki pomoč najbolj potrebujejo. Ob vsem tem, in obenem v tem adventnem času v pri-

čakovanju Božiča, mi srce napolnjuje neizmerna hvaležnost. Hvaležnost za vse, kar mi je dano: za to, da naš Dom svete Katarine tako zelo lepo deluje, hvaležnost za vse stanovalce, ki so v vseh teh letih in ki še vedno preživljajo jesen življenja pri nas, v naši oskrbi,

pod okriljem in v zavedanju, da so v oskrbi pri sestrah. Hvaležna sem za vse sodelavke in sodelavce, brez katerih seveda ne bi šlo. Hvala za vaše roke in noge in vaša čuteča srca, dragi sodelavci in sodelavke, drage sestre. Sam Bog ve, kolikokrat vaše noge hitijo k postelji nekoga, ki potrebuje pomoč, včasih je potreben samo topel stisk dlani, tolažba v besedi, v bežnem dotiku, v sklenjenih rokah v molitvi ob zadnji uri... Res

hvala za roke osebe, ki neguje pomoči potrebnega, morda kdaj tudi preko delovnega časa, hvala za roko tistega, ki ureja administracijo, da so pravočasno na voljo vsi pripomočki, ki so potrebni za nego in oskrbo, hvala za roke zdravnikov in farmacevtov, ki delajo in poskrbijo za zdravila in medicinske pripomočke. Hvala za roke duhovnika, ki mašuje, blagoslavlja in podeljuje zakramente, tudi tiste ob sklenitvi življenjske poti. Hvala za ponujene roke prostovoljcev in številnih drugih, ki poskrbijo za potrebne osnovne dobrine in hrano ter drugo oskrbo. Hvala za sočutna srca, ki bijejo v vseh nas, ki delujemo v tem našem domu in za naš dom. Brez sočutja in ljubezni ne bi bilo nič ...

V mislih mi zvenijo besede papeža Frančiška, ki je pred dvema letoma za svetovni dan ubogih, ki ga obhajamo v novembru, izbral geslo: Ponudi svojo

roko siromaku. Prav v tem duhu delujemo namreč mi. Ponujena roka odkrije tistemu, ki jo ponudi, da je v njem sposobnost za dejanja, ki življenju dajejo smisel. Koliko ponujenih rok v našem domu vidimo vsak dan! Žal zaradi naglice dostikrat v resnici sploh ne vidimo vsega dobrega, ki je vsak dan storjeno v tišini, dostikrat v tihih nočnih urah, vedno pa z izjemno velikodušnostjo. Dostikrat se zgodi, da ko se zgodijo stvari, ki pretresejo tek našega življenja, da šele takrat oči postanejo sposobne videti in opaziti dobroto tistih, ki delajo tovrstna dobra dela in ki so nenazadnje kot nekakšen odsev Božje prisotnosti, pa se žal o njih premalo govori.

Življenje je prepleteno z dejanji spoštovanja in velikodušnosti, ki nas vodi k temu, da smo in ostajamo polni upanja za vnaprej. In ravno to: polna upanja gledam naprej, v prihodnje dni, v prihodnja leta našega doma, da bomo še naprej vsi skupaj in vsak posebej kot kamenček v mozaiku, ki predstavlja in sestavlja čudovito sliko, čudovit mozaik, ki se mu reče Dom svete Katarine – Upanje v jesen življenja.

Vse dobro vsem in vsakemu posebej želim v teh dneh iztekajočega se leta. Blagoslova za Božič, pa tudi blagoslova v prihajajočem letu!

s. Katarina Jereb

Skupaj v služenju z notranjim veseljem

Dragi stanovalci Doma sv. Katarine, spoštovani uslužbenci in drage sestre! Te vrstice vam pišem na potovanju iz Helmna na Poljskem, od koder se vračamo v Ljubljano. Provincialni sveti slovansko govorečih provinc smo namreč v mesecu oktobru tam imeli srečanje z našo vrhovno predstojnico s. Françoise Petit in vrhovno svetovalko s. Hanno Cybula, ki sta prišli iz Pariza. Polni smo lepih vtisov, veselja in hvaležnosti za vse spodbude, ki smo jih doživeli, za spoznanja, ki so nam bila dana

od zgoraj in za vsa lepa srečanja v sestriškem-bratskem ozračju.

Z vami želim deliti delček tega bogastva Družbe in poslanstva hčera krščanske ljubezni ali sester usmiljenk. Zavedamo se velikega Božjega daru, ki nam je dan s karizmo sv. Vincencija Paveškega in sv. Ludovike de Marillac, ki je zelo aktualna v našem času in prostoru. Konkretno jo skupaj z vami živimo v poslanstvu Doma sv. Katarine, saj ima le-ta tako lepo in človekoljubno delo: pomagati bolnim in ostarelim lju-

dem. Vi, ki ste vpeti v služenje in pomoč našim stanovalcem, gotovo vsak dan okušate lepe trenutke ob modrosti starejših ljudi, ki jo delijo z vami in vas na ta način bogatijo. Ob njih lahko rastete v človečnosti in se vadite v potrpežljivosti ter od njih prejimate hvaležnost, ki vam razveseljuje srce. Z druge strani jim vi veliko pomagata s svojim delom, s človeško bližino, prijaznim pristopom in vztrajno potrpežljivostjo. Lahko rečemo, da sta vsak vaš korak in vsaka vaša misel v delovnem času posvečena njim, ki so onemogli, bolni in utrujeni od težkega življenjskega bremena. Tukaj ste drug za drugega, skupaj preživljate vsak dan in z upanjem hodite po življenjski poti.

Na tej poti vam želimo biti v oporo tudi sestre kot ustanoviteljice Doma. Najprej je to naša molitev, naše dobre želje, ki vas spremljajo, ter potrebna pomoč, ki smo vam jo dolžne dajati. Kot rečeno na začetku, sta nas ustanoviteljica zavezala, da skrbimo za osamljene, zapuščene, bolne in ostarele. In ker ni toliko sester, ki bi lahko ustregle vsem vrstam uboštva in tolikim potrebam, ki so prisotne v našem svetu, ste v izpolnjevanju te karizme udeleženi vsi zaposleni v DSK. V imenu sester usmiljenk vam torej še enkrat izražam veliko hvaležnost za ves vaš trud, prizadevanje, skrb in ljubezen, ki jo izkazujejo stanovalcem. Po opravljanju del ljubezni ste del velike Vincencijanske družine,

ne, ki širi tako pomembno pomoč v svetu v služenju potrebnim. Skupaj bomo nadaljevali to plemenito delo z medsebojno podporo in v notranjem veselju.

Zavedamo se, da so časi težki in da večkrat doživljate veliko preizkušnje in težav tako v družinskem življenju kakor v službi. Kaj naj rečemo ob tem, ko vsakdo najbolj ve zase, kje čuti težo svojega bremena. A tudi tukaj smo lahko drug drugemu v oporo, saj je, kot je dejal sv. Vincencij, »ljubezen neskončno iznajdljiva«. Pomembno je, da nismo sami. Z nami je pred vsemi drugimi Jezus, naš Odrešenik, ki nam zagotavlja svojo pomoč in nas vedno znova podpira na včasih res težki življenjski poti. Tudi priprošnja sv. Katarine Labouré, ki je pri Bogu in se lahko zavzema za nas, gotovo ne izostane, če jo prosimo za pomoč. Sama je izkusila lepoto dela pri onemoglih in bolnih ljudeh; sama je prenašala težo služenja in požrtvovalno delila pomoč v veliki ponižnosti in po-

Žarki svete Katarine

trpežljivosti, ki jo je izkazovala vsakemu bolniku in vsakemu sodelavcu. Zato je lahko blizu tudi nam vsem.

Z zaupanjem jo torej prosimo za pomoč v vseh naših potrebah, saj je zavetnica našega Doma in nam bo rada pomagala. Po njenem zgledu in priprošnji bomo lažje hodili skupaj v težkih in lepih trenutkih in uspešna bodo vsa prizadevanja za dobro teh, ki jim skupaj služimo. Ob tem doživljamo tudi sami največ veselja, saj se nam ljubezen, ki jo dajemo, vrača v obilni meri. Srečno torej na poti skupnega služenja in ljubezni v duhu sv. Vincencija in sv. Ludovike ter ob priprošnji sv. Katarine Labouré!

s. Ljubica Jožić, HKL

ANGEL, KI DOBRA DELA ZAPISUJE

*Angel, ki dobra dela zapisuje,
se nikoli ne huduje
in ne pritožuje,
ker ga silno veseli,
da ima opravka
le z dobrimi ljudmi.*

*Vse, kar se na svetu
tebi in meni in vsem
dobrega zgodi,
zapisuje,
gori v nebesih
pa se vse to
še bolj polno zarisuje.*

*Tvoj nasmeh
je tam še lepši,
ponujeni kozarec vode
mnogo večji.
Obisk bolnika
dvojno šteje,
če pa delaš za mir,
v nebesih sploh
ni meje ...*

*Vse to se
kopiči in čaka
sodnega dne
ko bo sam Najvišji pogledal,
ali je tvoje prgišče ujelo kaj vode
in odžejalo vsaj kakšno srce.*

p. Janez Šamperl

Na Božjo ljubezen odgovorimo z ljubeznijo do bližnjega

Ko se bliža konec leta, običajno usmerimo naš pogled na preteklo leto in razmišljamo, kako smo ga preživel. Pomislimo na težke trenutke, ki smo jih preživel, na naše težave, kako smo težave premagovali, na bolezni in nevšečnosti, s katerimi smo se morali ukvarjati. Pomislimo pa tudi na prijetno preživele trenutke, ki so nam bili podarjeni in so nam krepili samozavest in nas navdajali z veseljem. Vse to sestavlja korak za korakom naš vsakdan in za vse te trenutke, dobre in slabe, moramo biti hvaležni, ker smo s pridobljenimi izkušnjami postajali bolj modri.

Kljub takim razmišljanjem pa se nam večkrat zdi, da smo prepuščeni samim sebi in se mnogokrat ne najdemo, ker vsega ne moremo obvladati. Lahko se zgodi, da nas prevzame občutek nemoči in če ta občutek prevladuje, lahko zapademo v obup. Toda to ni tista pot, ki bi nam gradila dobro počutje. Ko iščemo notranji mir in veselje, ga po tej poti ne bomo dosegli.

Dobro je, da v takih trenutkih razmišljamo o bolj pozitivnih stvareh. Naše misli je potrebno usmeriti tja, kjer lahko najdemo potrebna izhodišča, da damo smisel temu, kar delamo in kjer

živimo. Vsako misel na obup in malodušje je potrebno odganjati. Mnogokrat človek misli, da je izgubljen, zapuščen ali prepuščen neizmerni praznoti. Ko prihajajo taki trenutki, je zelo važno, da se opremo na upanje in vero v Boga.

Vsi bi radi imeli lepo življenje in še prijetnejšo starost, pa kaj hitro opazimo, da ne gre tako, kot smo si zamislili in kar pričakujemo. Pridejo dnevi, ko je človek na tleh, ko v sebi nimamo vedrine, ni niti prepričanja, da je tudi naše bivanje in življenje v poznejših letih nekaj lepega. Ob takih trenutkih nas življenje tišči k tlom. Vse nam gre na živce, težko potrpiamo sami s seboj, še težje pa potrpiamo s svojim bližnjim. Tudi ob takih dnevih ne smemo obupati. Včasih pomaga že to, da to prespimo in se nam vsa brezupnost naenkrat zdi nesmiselna.

Obratno pa, ko usmerimo naše misli na bolj prijetno področje, kaj kmalu odkrijemo, da je okrog nas veliko več lepega, ki je skrito našim očem in na to nismo bili pozorni. Dobra vaja je, da znamo biti hvaležni. Hvaležnost je velikokrat zakopana globoko v naši notranjosti in zato je včasih sploh ne opazimo in se zanj ne zmenimo. Pa vendar imamo toliko razlogov za to, da smo hvaležni.

Hvaležni moramo biti najprej Bogu za dar življenja. Hvaležni za vsak preživeti dan, ki nam je podarjen. Hvaležni za življenje v celoti, za dobre in težke trenutke, ki smo jih že preživeli in hvaležni za vse tiste, ki jih še bomo. Hvaležni moramo biti za nešteto drobnih stvari, na katere niti ne pomislimo, pa sestavljajo celoto našega vsakdana. Človek mora imeti oči odprte, pa je lahko hvaležen za vse malenkosti, ki gredo neštetokrat kar mimo nas in jih ne opazimo; kot so majhna pozornost naših bližnjih, prijeten nasmeh, preprost pozdrav. Vsaka majhna pozornost, ki smo je deležni, nas lahko razveseli, le odprti moramo biti zanje. Še prav posebno moramo biti hvaležni ljudem okoli sebe, ki skrbijo in se trudijo z nami. Koliko potrpljenja, svojega časa in uslužnosti delijo z nami, pa mnogokrat vsa ta prizadevanja ne cenimo zadosti.

Otroke učimo besedico hvala. Nas so jo naučili in s to besedico izražamo naše notranje razpoloženje. Poskrbimo, da ni le besedica, ki jo izrečemo z usti, ampak da pride od srca. Hvaležnost odpira vrata v domove in v srca ljudi, in zagotovo odpira tudi vrata do Božjega srca.

Znan pisatelj romanov in povesti, Jack London, ki je v svojem kratkem življenju izkusil pomanjkanje in hudo borbo za preživetje, kar mu je izostrilo čut za socialno pravičnost, je zapisal zelo spodbuden pogled na življenje: »Nisi živel zastonj, če si znal vsaj enemu

človeku prižgati luč v temi, enemu obupancu pokazati sončno stran življenja, pomagati mu, da je postal boljši človek.«

Ta čudovita misel nas vabi k razmišljanju, da se v našem spominu zadržimo in premišljujemo, kolikim posameznikom smo prižgali majhno lučko v temi. Kolikim smo stali ob strani, ko jih je grabil obup, kolikim smo znali pokazati sončno stran življenja. Ko jih odkrijemo, bo tudi nam toplo pri srcu, ob spoznanju, da nismo v svojem življenju skrbeli samo zase, ampak tudi za bližnje.

V tem mesecu se pripravljamo na božične praznike. Vsako leto se spominjamo, da nam Bog pošilja svojega Sina, da nas bo odrešil. To je čudovit dar, ki presega vsako našo misel in zanj moramo biti nadvse hvaležni. Ustvarjeni smo za večno življenje, tu imamo le naše začasno bivališče in Božič nas na to spominja. Tudi naš Odrešenik je moral veliko trpeti in umreti, da je enkrat za vselej odrešil človeški rod; vse tiste, ki so bili pred nami, nas in vse tiste, ki bodo še prišli za nami. Pridružimo se vzkliku apostola Janeza, ki je zapisal: »Bog je ljubezen«. On nas ima neskončno rad, mi pa moramo na to ljubezen odgovoriti z ljubeznijo do bližnjega. Sveti Vincencij Pavelski pa je vztrajno poudarjal, da moramo v svojem bližnjem odkriti obraz našega Odrešenika.

Pavle Novak, CM

10 let delovanja Doma svete Katarine

V januarju 2022 je naš Dom praznoval svoj prvi okrogli jubilej. Jubilej, na katerega smo lahko zelo ponosni. Lepa je prispodoba v zborniku, ki je izšel ob tej priložnosti, ko v enem članku zasledimo zapis o parku - kako so bila drevesa najprej majhna in so dajala občutek, da nikoli ne bodo zrasla; sedaj pa so mogočna in že dajejo senco in zaščito. Enako poslanstvo ima tudi naš Dom, ki je bil dom že velikemu številu starostnikov. Vsak je imel svoj razlog za prihod. Na vsakega izmed njih imamo tako svoje spomine, svoje anekdote,

svoje izkušnje. In vse to nas tekom let še vedno bogati.

Bogati nas tudi zavedanje, da bo naš Dom ostal živa ustanova, ko dogodki pridejo tako nepričakovano, kot tudi odidejo.

Sestre usmiljenke, ki so si zamislile Dom s srcem, so svoje poslanstvo uresničile in ga še uresničujejo preko zaposlenih. Zaposleni pa z drobnimi, vsakodnevnimi gestami, kot so nasmeh, prijazen pozdrav, objem, dotik, ... rišejo nasmeha na obraze stanovalcev; njihovim svojcem pa olajšajo sprejeto odloči-

tev o nastanitvi njihovega očeta ali matere k nam.

Seveda pa tak jubilej ne sme biti spregledan, zato smo imeli na dan praznovanja zahvalno sveto mašo. Večje praznovanje pa smo predstavili na pomladno-poletni dan, ko smo se lahko v senci dreves poveselili, počastili ter praznovali vstop v drugo desetletje delovanja Doma svete Katarine.

Petra Hubad Gabršček

Vstop v poletje v Domu sv. Katarine

Dom sv. Katarine je pozno pomladne dni imel kar nekaj lepih dogodkov, ki so stanovalcem pričarali nasmeha na obraz in končno smo spet lahko zadihali v običajno življenje ter se bolj sproščeno družili med seboj.

Januarja smo praznovali 10-letnico obstoja. Takrat so se stanovalci lahko pridružili zahvalni sveti maši, večji dogodek v obliki piknika pa je bil načrtovan za pomladno-poletni čas. Tako smo 25. maja pripravili piknik za vse stanovalce in zaposlene, pridružile pa so se tudi ustanoviteljice Doma sv. Katarine, sestre usmiljenke. Nam, zaposlenim v domu, kot tudi našim stanovalcem, je ta res pomemben dogodek s svojim prepevanjem polepšala Petra Maček Zarnik.

Njeno petje je sovpadalo z lepoto našega cvetočega parka in risalo nasmeha na obrazih stanovalcev. *Angelček varuh moj, Ti dvigneš me, Daleč, daleč je za naju pomlad, Čebelar, Tam, kjer murke cveto* in še mnoge druge pesmi so orosile oči marsikateremu poslušalcu. Ob njenem petju smo pozabili na vse težave, bolečine in se v spominih preselili v mlade dni. Torta na koncu pa je samo še dodatno »posladkala« dan.

V mesecu juniju smo z Likovnim društvom Mengeš preživeli eno od sobotnih dopoldnevov. Naši stanovalci so se lahko preizkusili v slikanju cvetja. Mentorice, članice društva, pa so jih spodbujale in usmerjale. Namen te delavnice je bil tudi končni rezultat, ki pa še sledi v obliki skupne razstave. Nestrpno jo pričakujemo.

Naši stanovalci so se preizkusili tudi v igrah na srečo. To jim je omogočila Loterija Slovenije s svojim Srečomobilom. Vsi stanovalci so lahko sodelovali v izboru srečk in prav noben ni odšel praznih rok. Imeli smo vznemirljivo in živahno dopoldne, ko nas je obiskala »sreča«.

Vrt nam v poletnih dneh nudi prijetno senco in tako se je neko dopoldne

spremenil v prizorišče za koncert. S svojim petjem nas je razveselil Ženski pevski zbor Stane Habe iz Domžal. Sončno vreme je omogočilo, da so se vsi stanovalci Doma mogli udeležiti tudi tega dogodka. Lepo in ubrano prepevanje se je podaljšalo celo v čas kosila in stanovalcem se nikamor ni mudilo. Dobili so »repete« pesmi.

Eno od nedeljskih maš pa je popestril Mladinski pevski zbor iz Mengša. Njihov član, ki je skorajda naš sodelavec (študent), dobro ve, kaj imajo naši stanovalci radi, zato jim je skupaj s prijatelji to omogočil. Tisti stanovalci, ki se niso mogli udeležiti maše, so njen neposredni prenos lahko poslušali preko zvočnika v svojih sobah.

Petra Hubad Gabršček

Ti boš povedal

Je začetek verjetno najpomembnejšega kulturno-družabnega dogodka v našem domu, ki smo ga v knjigo življenja zapisali na sredo 16. novembra 2022. Je hkrati naslov knjige izjemnih pesmi in pravljic, ki jo je z najbolj prefinjenim občutenjem Božjega navdihha med nas podelila avtorica s. Metka Tušar. Je knjiga posebne vrste, zato za pokušino odlomek iz njene istoimenske pesmi:

POSEBNE VRSTE

*... Imam nekaj tem,
ampak najlepše so tiste,
ki mi jih ponudiš ti,
ko od vrstice do vrstice
ne vem, kaj bo v naslednji,
ko koplješ po mojem
srcu in pameti
in lahko le strmim ...*

Na tem mestu povedati kaj izjemno modrega o s. Metki? Priznam, to ni lahko delo. Poskusite! Kako ubesediti poosebljeno plemenitost, ko v njeno mirnost lahko le zreš in se ji le čudiš? Nenekrat besede za s. Metko postanejo premajhne.

Podržati njeno knjigo v rokah, je občutek čiste radosti, najnežnejša simfonija življenja – je kot novorojenka, dete, rojeno iz radosti stvarstva, v tiho-ti brezštevlnih solza, ki so tekle skrite, pod težo križev, krivic, bolečin. Hkrati pa so ravno te zadnje botrovale neusmiljeni popolnosti, ki je danes natisnjena med nami. Je manifest Božjega.

Nikoli sveta na bolje niso spreminjale revolucije, mahanje s pestmi. In ne, sveta ne spreminjajo politiki, niti vladarji. Svet lepšajo in spreminjajo ljudje kova s. Metke. Spreminjajo ga ljudje sočutja, ljudje, katerih bogastvo vre iz globin sočutja.

»V začetku je bila beseda in beseda je bila pri Bogu in beseda je bila Bog.«

Še nekaj besed o »besedi«. Ko v iskalnik na spletni strani biblija.net, vtipkamo iskanje »beseda«, nam navrže 329 rezultatov. Brez sklonov ali dvojine oziroma množine. Ob tem bi se število bistveno povečalo.

Zakaj je beseda tako neposredno orodje Boga, ki je dano človeku? Zaradi moči ustvarjanja življenja, manifestiranja. »Zgodi se mi po tvoji besedi«, je le ponoven dokaz, kaj beseda zmore. Kakšno esenco čudeža, skrivnosti in neslutene moči nosi v sebi. Ker je po besedi vse ustvarjeno ...

Beseda (grško *logos*); njen pomen pravzaprav lahko iščemo na razprostranih poteh filozofskih planjav; *logos* kot misel, razmišljanje, miselni tok, notranji pogovor duše, refleksija, teorija, vsakdanji govor, tema pogovora; *logos* kot intelektualna okrašenost razuma, odnos, ujemanje; in *logos* kot Beseda ali Modrost Boga, utelešena kot Božji izvajalec stvarjenja sveta.

Metkina knjiga »Ti boš povedal« odločno in jasno nagovori Njegovo Modrost, z nasmehom otroške igrivosti, a hkrati suvereno in resno nalaga odgovornost, da se razkrije skozi njene biserno žuboreče vrstice, skozi pesmi, skozi pravljice, ki so tako preproste, da jih z lahkoto sprejme vsako srce.

In nenazadnje, potrebno je poudariti, da pesmi niso le trenutni navdih s. Met-

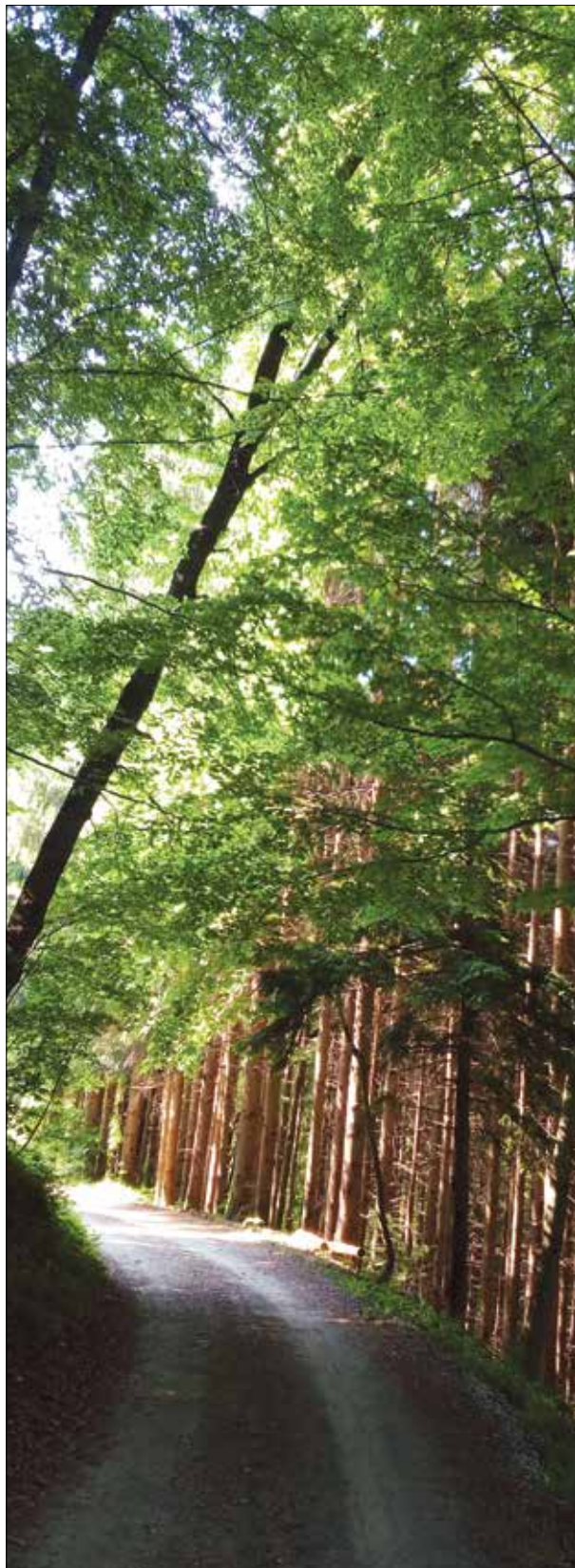
ke. So del nje, še preden jih je izdala in poklonila v prebiranje. Želela je in uglašila je kar nekaj pesmi, ki jim je melodije dodajala že okoli opevanega mileniuma (leta 2000). Tudi na predstavitvi knjige je v duetu s s. Polono Vidic zabrenkala in zapela dve avtorski pesmi, prvo z naslovom »Želela sem« in drugo z naslovom »Tisoč drobnih stvari«.

Da je kulturni dogodek zasijal zares žlahtno, pa je z nagovorom poskrbela še akademikinja prof. ddr. Marija Stanonik, ki je knjigi na pot poklonila osupljivo čutno spremno besedo. Beseda »hvala« je bila tudi na tem mestu nekam majhna.

A knjige ni, vse dokler ni nekoga, ki zbere vse pesmi in vse pravljice, vse fotografije, ki jih je s. Metka posnela na svojih poteh, ter vse avtorjeve želje. Knjige ni, dokler je nekdo ne upodobi v stvarnosti. Karmen Hvala – lepoti naklonjeno oko, za katerim se skriva ogromno dela, marljivost ujeta med talent in med nešteto ur pred ekranom. Karmen je s skromnostjo, ki skriva njeno zares izjemno naravo, dala knjigi tisti pečat, zaradi katere »beseda meso postane«. Ko boste v roke prijeli knjigo »Ti boš povedal«, boste ugledali njeno delo.

Lepo vabljeni, da si privoščite nekaj dušne nege ob prebiranju Metkine knjige, ki jo lahko dobite v Domu svete Katarine ali pri Založbi Dravljje v Ljubljani.

Melita Pollack

MOLITEV K SVETEMU DUHU

*Pridi, Sveti Duh,
moli v meni, kakor je treba
misli v meni, kar je Kristusovo
občuti v meni, kar je resnično
govori v meni, kar je v spodbudo
delaj v meni, kar je dobro
tolaži v meni novega človeka
vžigaj v meni hrepenenje
po Božji modrosti
razširjaj v meni srce za pretok
Božjega življenja
pretakaj v meni solze resničnega kesanja
goji v meni zmernost in budnost
ustvarjaj v meni tišino
ohranjaj v meni spomin na Božja dela ...*

*Nič od tega ne zmorem sama. Amen.
Amen.*

s. Metka Tušar

Ščepec ljubezni

Ne morem verjeti, da bosta kmalu minili že dve leti, odkar sem preselila prag Doma sv. Katarine. Ja, tako hitro gre, čeprav sem v domu starostnikov, kjer naj bi življenje teklo bolj počasi. Občutek imam, da sem tu že celo svoje življenje.

Spomnim se, kako sem se pripeljala pred hišo, z veliko fresko na fasadi. No, to bo to - seveda ni bilo, ker sem zgrešila vhod. Prijazna receptorka Marija me je usmerila drugam – tam pa me je že čakala direktorica – nasmejana in zgovorna. Od prvega razgovora sem odšla z mislijo v srcu, da bi tu res rada delala. Prišel je drugi razgovor, strožji. Očitno sem ga izpeljala dobro, ker sem sedaj tu. In hvaležna sem za to.

Naši stanovalci so zagotovo najboljše. Saj ne, da poznam stanovalce po drugih domovih, ampak ti so ... preprosto naši. Vsakega poznam po imenu in spremljam njegovo življenje v domu. Vidim, kako se jim zdravstveno stanje izboljša ali žal, tudi poslabša. Vsak stanovalec ima svojo osebno zgodbo. Nekateri jo z menoj podelijo, drugi jo ohranjajo zase. Pri tistih, ki je niso več zmožni povedati, pa ste domači tisti, ki nam sem in tja odkrije-

te kakšen dogodek, da stanovalca bolje razumemo v trenutkih, ko bolezen, predvsem demenca, začne močneje kazati »svoje zobe«. Veliko se lahko razbere, razume in sprejme ravno zaradi povedanih zgodb. Nekatero zgodbo zabolijo v dno duše in srca. In si misliš, da ob vseh teh dogodkih, ki so jih v otroštvu in mladostniških letih stanovalci doživljali, res ni čudno, da je demenca tako »boleča«.

In kdo je še najboljši v našem Domu? Zaposleni. Res se tu hitro počutiš sprejetega in domačega. Ne glede na to, kateri profil zaposlenega sem kot »nova« srečala, vsi so imeli nasmeh na obrazu in iskrice v očeh. Nobenemu ni bilo tež-

ko razlagati mi nepoznanih stvari. Hvala vam za to.

Ne smem pozabiti tudi sester usmiljenk. Bi kar napisala – moj Bog, kako sem se jih bala! Vzgojena sem bila v strahospoštovanju do vseh prosvetnih in cerkvenih ljudi ... potem pa pride s. Felicita in mi reče, da je »čist navadna, kot jaz«. No, to ni res. S. Felicita je oseba, ki jo še posebej spoštujem zaradi njenega posebnega poslanstva. Tako, kot mi je ona na lep način predstavila slovo človeka, ga še nisem spoznala. Njena bližina daje stanovalcem, ki se poslavljajo, poseben občutek miru. Ne predstavljam si, koliko moči, znanja, izkušenj in vere potrebuješ, da zmoreš biti v zadnjih trenutkih ob umirajočem in ga pospremiti onkraj mavrice. Naj mi oprusti, ker jo javno omenjam. Seveda so tu še druge sestre, ki so vsaka zase lučka našim stanovalcem. Posebej

cenim sestro Polono in Mojco iz delovne terapije. Skupaj naredita marsikateri »čudež« pri stanovalcih, ki pridejo onemogli iz bolnišnic ali od doma; sestra Regina pa ne more skriti ljubezni do ljudi in okusnega obroka, ko kuha. Njena skrivna sestavina je, in vedno bo, ščepec ljubezni do sočloveka.

Ja, dve leti mineta kot bi trenil. Sama si želim, da nam bo dano imeti več dogodkov, ki bodo popestrili dneve stanovalcem. Želim si, da ostanejo nasmehi, iskricice tako pri zaposlenih kot pri stanovalcih; želim si dobrega nadaljnega sodelovanja s svojci, predvsem pa si želim, da bi vsi mi, ki del našega življenja živimo skupaj na tak ali drugačen način, v to naše sobivanje še naprej vnašali najlepšo in najokusnejšo začimbo življenja – ščepec ljubezni.

Petra Hubad Gabršček

SPOMINI

*Nekoč je bilo hudo.
Dobro, da takrat nisem
pisala pesmi.
Spomini so prežeti
s hvaležnostjo
za vsak prehojen
korak.*

*Vsak kamen
na poti na goro
predstavlja izziv.
Vsaka kaplja znoja
privede bližje k cilju.*

*Ni mi žal,
čeprav je bilo
težko in naporno.
Razgled na vrhu
odtehta vse.*

*Celotna pot bo
ostala vtisnjena
v moje srce.*

*Iz nje bom črpala
v nadaljevanju.*

*Res, nekoč je bilo hudo.
Še dobro, da takrat nisem
pisala pesmi.*

*(Če Gospod želi kaj povedati,
si izbere svoj čas.)*

s. Metka Tušar

»Napiši nekaj o sebi, predstavi se!«

Slišalo se je tako marketinško ... Sredi visokega vročega poletja sem stopila na do sedaj še nepoznana tla. Z velikanskimi pričakovanji vame uprtih oči. Prišla sem iz zdravstvenega doma, iz zdravstveno-vzgojnega centra, kjer sem vodila psihoedukativne delavnice, predavala po vrtcih, šolah – takih majhnih in velikih, pa seveda po podjetjih. A ko človek doseže določeno osebnostno zrelost, ko delo postaja rutina, se kaj hitro izgubi esenca živetege življenja. Dozorela sem. In prišla, da v domu sv. Katarine nadaljujem svojo

poklicno pot, da osebnostno zrastem na prav takšen način.

Verjamem, da revolucije ne spremenjajo sveta na bolje. Boljši družbeni jutri stoji na ljudeh, ki občutimo. Krivico, laž, odtujenost, demokracijo zavito v spolzka rezila izključenosti. Vse to danes občuti večina starejših. Današnja družba odriva starost. Starost, ki ji namesto plemenite modrosti, lepimo le še stereotipe. Moje otroštvo je minevalo ob starejših ljudeh, ki sem jih občudovala in v njihovih dejanjih iskala neštete odgovore.

Poseben pečat so vame položili trije dozoreli, živega duha polni ljudje.

Gospa Minka je bila ostarela sosedka, osamljena gospa, ob kateri sem spoznala, da je starost čas, ko ljudje bolj kot vse, potrebujejo (potrebujemo) sočloveka. Umrta je kmalu, osamljena, od prevelike količine alkohola.

Stric Viktor, ni bil moj stric, bil je brat moje pokojne stare mame. Trdoživ kmet, ki je negoval mojo neskončno ljubezen do živali in me učil, kako biti del narave.

Njegov brat, stric Ivan, je bil njegovo nasprotje. Bil je učen, knjigovodja, neskončno načitan gospod, ki mi je odpi-

ral dragocene platnice čudovitih knjig. Ljubezen do leposlovja je ostala, strica Ivana pa že dolgo ni.

Ob vsem tem sem rastla. Modrost življenja, ki zori v pozni jeseni življenja in zadiši kot opojno cvetje v sladkem vinu, je glavna usmerjevalka mojih poti. Obožujem življenje, rada sem med starimi ljudmi, saj vem, da je za njihovimi očmi skrita zgodovina, ki mi jo je morda dano ugledati vsaj za trenutke. Rada imam ljubezen, ki jo včasih pobožamo v drobnih dlaneh.

Vrednote so tiste, ki jih ljudje v svoji dozorelosti ne menjamo. Stališča oblikujemo skozi ljudi, odnose in izkušnje.

Sem Melita. Tako me pokličete, tako me (s)poznate. Zaupana mi je bila velikanska odgovornost. Za katero pa nisem nikoli podvomila, da ji ne bi bila kos. In na srečo je nekje čisto blizu še vedno s. Metka. Z neomajno podporo zaposlenih, ki me izboljšujejo, mi pomagajo na poti, za katero vem, da se ni zgodila brez tega, da bi na njej bogateli vsi. Hvala, ker smo se našli in ostajamo skupaj.

Melita Pollack, dipl.m.s.

Čudovito razkošje duha in srca

Poleti 2019 se je v Domu sv. Katarine naselil pater dr. Lojze Bratina, ker se je zavedal, da se bo prav v tem okolju lažje spopadal z napredujočo boleznijo, ki tudi njemu ni prizanesla. Čeprav je pater Bratina širši slovenski javnosti dobro poznan, naj kljub temu na kratko omenim poglobitve aktivnosti na njegovih razvejanih duhovniških in redovniških poti, saj v sebi združuje poklic teologa in pesnika, prodornega intelektualca in čutečega človeka.

Študij filozofije je opravil v Zagrebu, teologije pa v Rimu, kjer je leta 1974 pod mentorstvom profesorja Vladimira Truhlarja obranil disertacijo z naslovom »Elementi krščanske antropologije v Kocbekovih delih«. Po vrnitvi v Slovenijo je objavljala teološke članke v različnih revijah, sodeloval na Teoloških tečajih o aktualnih temah za študente in izobražence in komentiral nedeljske evangelije na »Radiu Vatikan« in v tedniku »Družina«.

Posebno obdobje v njegovem življenju pa predstavlja gradnja nove cerkve v Dravljah. Gradili so jo po načrtih arhitekta Marka Mušiča, pater Bratina pa je gradnjo vodil in jo kljub vedno novim težavam uspešno zaključil. Danes dra-

veljska cerkev Kristusovega učlovečenja spada med bisere sodobne sakralne arhitekture in umetnosti.

Z njegovim imenom je neločljivo povezana tudi »Založba Dravlje«, ki se je razvila iz založniške dejavnosti Župnijskega urada Dravlje. Pod vodstvom patra Bratina je bilo izdanih več kot 150 knjižnih naslovov, med drugimi »Prerok« Kahlila Gibrana, ki ga krasi tudi odličen patrov prevod. Med slovenskimi ljubitelji knjig je težko najti koga, ki ne bi imel v roki te

literarne mojstrovine in iz nje ne bi črpal modrosti in duhovne globine.

Naj na tem mestu omenim tudi njegovo pesniško zbirko, ki nosi naslov »Bodi neizrečeno«. Akademikinja prof. ddr. Marija Stanonik je v spremni besedi zapisala: »Čar Bratinovih pesmi je prepletanje – prestopanje mejá ... Zato njegove poezije ni mogoče brez slabe vesti deliti na duhovno in ne-duhovno. V njegovi tosvetni poeziji je veliko Božjega. To pomeni, da na sebi lasten način, vsaj za naše razmere nekonvencionalno, uresničuje Ignacijev vodilo, naj jezuit, redovnik, kristjan, človek v vsem išče slavo Božjo oz. dela v Božjo čast«.

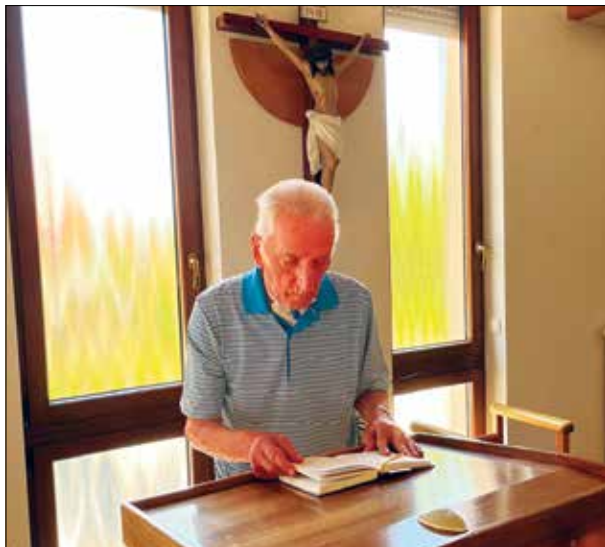
Opravljal je tudi službo provinciala Slovenske province Družbe Jezusove. S preudarnim razmislekom in odličnim znanjem tujih jezikov je lahko sodeloval na raznih evropskih in svetovnih srečanjih ter na najboljši možen način predstavljal slovenske jezuite. Kot predstojnik je vedno spoštoval in upošteval svobodo človeka. Njegova avtoriteta pa je slonela na moči argumenta.

Kot dolgoletni draveljski župnik je bil odgovoren za največjo župnijo v Sloveniji – v njegovem času je štela 23 tisoč prebivalcev. Kljub raznovrstnim obveznostim pa je veliko časa in pozornosti posvečal prav bolnikom in onemoglim. Vedno znova je poudarjal, da človekove eksistence ne smemo skrčiti na utilitaristični kriterij, ki daje ton sodobni

družbeni miselnosti, ter človeka presojati na osnovi njegove produktivnosti. Trdil je ravno nasprotno: potrebno je slediti evangeljskemu duhu - zaščititi in varovati življenje - posebej takrat, ko je človekovo življenje zaradi bolezni ranjeno in nemočno.

Njegovo bivanje v Domu sv. Katarine bi lahko razdelili na dva dela: na »pred-koronski« in na »koronski« čas. Preden je nastopila zdravstvena kriza, je pater Bratina lahko redno sprejemal obiske svojih prijateljev, ki so mu tudi v bolezni zvesto stali ob strani in ga podpirali. »Koronsko« obdobje pa je bilo tako kot za večino ljudi, tudi zanj zelo naporno: kot da bi postal »puščavnik«, se pravi menih, ki se je umaknil v samoto. Vendar pa mu je prav ta čas omogočil, da je na novo osmislil svoje duhovništvo, saj je Dom sv. Katarine postal njegova nova »župnija«, stanovalci pa njegovi »faraani«, ki so ga z veseljem sprejeli in s hva-

ležnostjo podpirali. Tako je pater Bratina začel redno maševati v kapeli, voditi molitve in deliti zakramente.

Lani avgusta je prišlo do nesrečnega padca. Hitri zdravniški pomoči se moramo zahvaliti, da je preživel. Vendar so se kmalu pokazale posledice, ki so ga v njegovem ustaljenem življenjskem ritmu močno omejile. Izkazalo se je, da je zdravstveno stanje zelo resno in zdelo se je, da si ne bo mogel več opomoči. Vendar pa se je pater Bratina s pomočjo in podporo vsega osebja v Domu sv. Katarine ter s svojo železno voljo in stoično apatijo, da Božje milosti sploh ne omenjam, ker je le-ta pogoj vsega naštetega, spoprijel z rehabilitacijo. Z vsakodnevnimi majhnimi koraki: z branjem zgodb, vožnjo terapevtskega kolesa, hojo ob opori, poslušanjem glasbe, telefonskimi pogovori, molitvijo in dnevno mašo, je začel obnavljati svojo psihofizično aktivnost.

Na tem mestu bi želel poudariti, kakšen »čudež življenja« je mogoč, ko bolnega človeka ne »odpišemo« oz. ga ne prepuštimo »usodi«, ampak naredimo vse, kar je v naši moči: mu pomagamo in stojimo ob strani, ko najbolj potrebuje bližino in podporo. Za takšen »čudež« pa je potrebno primerno okolje, strokovno znanje in zavzetost ljudi. In prav to je bilo mogoče v Domu sv. Katarine: z ljubeznijo, potrpežljivostjo, vztrajnostjo in strokovnim znanjem vseh v domu je pater Bratina ponovno »spregovoril in shodil«, in tako sedaj mnogim spet vli-va veselje do življenja.

Ne glede na težave, ki se še vedno pojavljajo, pa ga pesniški navdih ni zapustil. Tako nas vedno znova nagovarja in razveseljuje v njemu značilnem pesniškem jeziku. Še bolj pa ga razveseli prepevanje, naj bo to pri dnevni maši v hišni kapeli ali pa pri vrtni kapelici. Tako se vedno znova pošali, da je še kot nepismen otrok že igral orgle na Sveti Gori. In še danes ga prav glasba dviga v višave in mu bistri duha.

Ob njegovi zlati maši, 18. julija 2021, se mu je akademik in Prešernov nagrajenec, Marko Mušič, zahvalil »za čudovito razkošje duha in srca, ki mu ga je podaril«. Mislím, da se lahko vsi pridružimo akademikovim besedam in patru zaželimo, naj nas »čudovito razkošje njegovega duha in srca« še dolgo razveseljuje in bogati.

p. Janez Perčič, DJ

Ustvarjalnost v »jesenskem« obdobju življenja

Kaj tukaj počnejo cele dneve? Kako si zapolnijo svoj čas?

To sta dve vprašanji, kateri sta se zagotovo že sprehodili skozi naše misli. In sta vprašanji, ki ju povezujemo s prostim časom. Le-ta v delovni terapiji predstavlja pomembno področje človekovega delovanja. Pomembno je, da je posameznik vključen v tiste aktivnosti, ki so zanj zanimive, ne glede na zahteve in pričakovanja drugih. Sodelovanje v prostočasnih aktivnostih vpliva na posameznikov pogled na življenje in njegovo razpoloženje. Uspeh v prostem času je lahko protiutež negativnim izkušnjam na drugih področjih človekovega delovanja. To lahko pomaga osebi pri izgradnji ponovnega zaupanja v

svoje zmožnosti in služi kot sprožilec za večje spremembe na drugih področjih posameznikovega življenja.

Pod prosti čas med drugim uvrščamo tudi ustvarjalne aktivnosti, ki se v delovni terapiji uporabljajo kot orodje oziroma mediji za doseganje ciljev obravnave: pomoč osebi pri doseganju novih spretnosti, ki se lahko razvijejo v prijetne aktivnosti, s katerimi se lahko ukvarja v prostem času; okrepiti zavedanje sebe in okolice; stimulirati in ohranjati posameznikove spretnosti – motorične, procesne, komunikacijske; gradnja zaupanja in samozavesti; svobodno sprejemanje odločitev in idej; izražanje lastnih občutkov in čustev; samozavedanje; sprostitiv.

V Domu sv. Katarine si velikokrat popolnimo čas z ustvarjalnimi delavnicami kot so: izdelovanje pustnih dodatkov (mašnjic iz krep papirja); papirnatih rožic za dan žena; velikonočnih voščilnic; velikonočnih butaric, balzama za ustnice, svečk; mila, božično-novoletnih voščilnic; adventnih venčkov in božično-novoletnih okraskov.

Čudovito je videti starostnika, ki išče in najde svoj smisel v življenju ter se ob tem dobro počuti in je zadovoljen. Najbolj pomembno pa je, da ostane aktiven. Ustvarjanje človeka osmišlja in mu pušča trajno sled.

Zaključujem s povedjo Antona Trstenjaka, ki je v svojem delu (Psihologija ustvarjalnosti) pojem ustvarjalnost primerjal z morjem: »Človekov um me spominja na morje; skočiš vanj, plavaš, razumeti ga pa ne moreš, še manj popiti; na koncu ti ostane okus po soli ... in to je vendar nekaj«.

Mojca Rus, dipl. del. ter.

Risbe: C.S.

Pristopi k bolniku po možganski kapi

Možganska kap je bolezen, ki udari v trenutku in za vedno spremeni življenje posameznika.

Skupni imenovalac bolezni je motnja v prekrvavitvi možganov, ki se pojavi zaradi ishemije (strdek v ožilju zamaši možgansko arterijo) ali krvavitve (žila počí). V obeh primerih možgani ne dobijo zadostne oskrbe s krvjo, kar vodi do možganskih okvar. V širšem smislu bi lahko vzroke razširili še v dva sklopa: krvavitev kot posledica poškodbe glave ter možganski tumor, ki pritiska na ožilje.

Možganska kap se pri vsakem bolniku kaže na svojsten način, saj se razlikuje po nastanku, obsegu in področju v možganih, ki jih prizadene. Zlasti pa se med bolniki kaže razlika v posledicah in poteku okrevanja. Temu primerno se bolniki nanjo tudi odzivajo in spopadajo z njenimi posledicami. Lahko si le predstavljamo, kako silen je njen udarec, ko ohromi starostnika, ki ima nemalokrat že mnogo pridruženih bolezni. In teh pojavov tudi v našem domu ni malo.

Posledice možganske kapi so odvisne od vrste, obsega in lokacije okvare. Ključ do ustreznega pristopa k bolniku, je po-

znavanje različnih obrazov te bolezni, ki se odražajo na naslednjih področjih:

Motnje motorike:

Mišični tonus (povečan ali zmanjšan);

- Telo s primernim mišičnim tonusom je pripravljeno biti pokonci in gibati - če tega ni, se vse poruši;
- Abnormalni mišični tonus > abnormalno gibanje > abnormalni občutki oz. zaznavanje telesa > abnormalno gibanje > abnormalni mišični tonus
- Flakcidnost (zmanjšan mišični tonus): pojavi se v prvem obdobju po CVI. V tem času je pacient pasiven, kaže nizko toleranco in pripravljenost za izvajanje aktivnosti.

- Spastičnost (povečan mišični tonus): je naslednja faza pri razvoju klinične slike hemiplegika. Lahko vodi do kontraktur mehkih delov (mišic) in pozneje do deformacij trdih delov (skleпов): **BOLEČINA** in **STRAH!** Na povečanje spastičnosti vplivajo emocionalni in fizični stres, povišana temperatura, napor, prezahtevna aktivnost.
- Zmanjšana moč in vzdržljivost mišic.
- Zmanjšan obseg gibanja, slabša koordinacija gibov.

Motnje senzibilitete:

Oslabela površinska senzibiliteta (sposobnost telesnih zaznav, izvirajočih iz receptorjev v koži - receptorji za dotik, bolečino, toploto in mraz).

Oslabela globoka senzibiliteta (sposobnost telesnih zaznav za pritisk, bolečino, gibanje in za položaj telesa, izvirajočih iz čutil, ki niso v koži, ampak v mišicah, kitah in sklepih).

Stereognozija (motnja prepoznavanja predmeta z dotikom).

Motnje percepcije (čutno dojetanje predmetnega sveta):

- Okvarjena čutno - gibalna integracija (= povezava vseh naših čutov v neko aktivnost, iz katere dobimo informacije in nas vodi naprej).
- Moteno je zaznavanje celega telesa in ne samo prizadete strani!
- Okvara v dojetanju lastnega telesa in okolice, izguba občutenja lastnega telesa.

● Napačno zaznavanje dražljajev na prizadeti strani (svet na prizadeti strani za bolnika ne obstaja - ne vidi, ne sliši, ne zazna nevarnosti):

- **Neglect:** zanemarjanje prizadete strani - doživljajo jo kot tujek, kot da ni njihova;
- **Hemianopsija:** izpad polovice vidnega polja.

● Nevarnost **POŠKODB** na prizadeti strani!

● **Motnje ravnotežja** (ravnotežje ni samo kontrola stabilnega položaja telesa v prostoru, ampak tudi vzpostavitev primerne razmerja med deli telesa ter med telesom in okolico).

Motnje kognicije (skupina mentalnih procesov, ki vključuje pozornost, spomin, uporabo in razumevanje jezika, učenje, sklepanje, reševanje problemov in sprejemanje odločitev).

- Nezmožnost izvedbe naloge, kljub zadostni mišični moči (bolnik ni sposoben izvesti enostavne naloge, zato si izmišlja izgovore, pozablja navodila - označen je kot nemotiviran, večkrat je deležen opazk, da nečesa noče narediti, v resnici pa tega ne zna).
- Nesposobnost pomnjenja dogovorov (prihaja prepozno ali prezgodaj, napake konstantno ponavlja, pozablja določena zaporedja opravil).
- Motena koncentracija, pozornost, nezmožnost predvideti situacijo (vsak govor, šum ga zmoti, hoče se usesti

Žarki svete Katarine

na stol, ki ga vidi, ne predvidi pa, da je ta stol še 2 metra stran)

Motnje govora:

Dizartija (oslabljene in paralizirane mišice - govor slab)

Disfazija (nezmožnost izražanja ali formiranja besed)

Afazija (kombinacija obeh)

Pogosto prisotna motnja požiranja!!!

Vizualne motnje (okvare vida)

Motnje čustvovanja:

- Čustvena labilnost in spremembe karakternih emocij (npr. smeh in jok ob nepravem trenutku)
- Depresija in evforija
- Spremembe razpoloženja
- Izguba motivacije

Osebnostne motnje

Bolnik se obnaša drugače, kot pred boleznijo, govori neprimerno, skače drugim v besedo, skratka, njegovo vedenje je neustrezno.

Motnje spomina

Pristopi k bolniku

Pristopi k bolniku po možganski kapi so specifični, v akutni fazi bolezni pa ključni, če želimo preprečiti dodatne poškodbe ligamentov, mišic in kosti. S pravilnimi pristopi smo lahko bolniku velik doprinos v smislu preprečevanja in lajšanja bolečin na prizadeti strani telesa, preprečevanja kontraktur v sklepih prizadetih okončin, zapletov zaradi motenj hranjenja ter nenazadnje k po-

novnemu osamosvajanju v aktivnostih vsakodnevnega življenja. V nadaljevanju so zato opisani najbolj temeljni pristopi k nepokretnemu bolniku po možganski kapi:

- K bolniku pristopamo s prizadete strani in vse aktivnosti izvajamo na tej strani (vrata, mizica, nočna omarica) - na ta način spodbujamo bolnika, da se obrača na prizadeto stran, kar vse dolgoročno pripomore k boljšemu zaznavanju prizadete strani, vključevanju le te v aktivnosti in in izboljšanje funkcije prizadete strani telesa
- Pri rokovanju z bolnikom posebno skrb posvečamo prizadeti roki in nogi: Med umivanjem ne hitimo, prizadeto roko in nogo previdno nameščamo ter ju imamo ves čas pod kontrolo, nikoli ne vlečemo za prizadeto roko, da ne pride do izpaha rame
- Pri sedenju bolnika na invalidskem vozičku uporabljamo mizico, na kateri lahko roka udobno počiva; s tem preprečimo padec roke in poškodbo le te, nogi pa naj bosta pod pravim kotom v kolkih in kolenih ter položeni na podnožnike
- Bolniku dajemo kratka in jasna navodila, ki jih podpremo z demonstracijo
- Bolnika pri ležanju v postelji vedno namestimo v ustrezen terapevtski položaj in temu primerno podpremo z blazinami - na prizadetem boku, na zdravem boku ali na hrbtu (Položaje

izberemo individualno glede na potrebe bolnika, njegove sposobnosti in toleranco, upoštevamo znake utrujenosti, menjamo položaj, če bolnika obremenjuje). Zavedati se moramo posledic dolgoročnega vpliva zaradi nepravilnega položaja (dodatne poškodbe na prizadeti strani – dekubitus, poškodbe vezi ramenskega, kolčnega, kolenskega in skočnega sklepa ter kontrakture in posledično bolečine).

Zaradi pogostih motenj govora in požiranja, imajo bolniki po možganski kapi tudi nemalo težav pri hranjenju. Da bi bolniku omogočili prijetno prehranjevanje, so nam lahko v pomoč nekatere smernice terapevtskega hranjenja. Dokler je bolnik zmožen samostojnega hranjenja, mu omogočimo ustrezen položaj telesa na invalidskem vozičku ali v postelji ter mu ustrezno pripravimo pribor in hrano. V kolikor bolnik ne zmore samostojnega hranjenja oziroma je odvisen od pomoči druge osebe, pa sledimo naslednjemu protokolu:

- Poskrbimo za pravilno držo bolnika (dvignjeno vzglavje, kontrola glave).
- Hranimo po malih koščkih.
- Tršo hrano polagamo na zadnje zobe, da jo lahko prežveči.
- Kadar bolnik ne zmore žvečenja hrane, mu jo spasiramo.
- Pasiramo vsako jed posebej in jo serviramo ločeno na predelni krožnik,

da se različna hrana med seboj ne pomeša.

Ker pri pasiranju hrana izgubi svoj prvotni izgled, bolniku vedno povemo, kakšna hrana je na krožniku in hranimo vsako hrano posebej.

Ko bolnika hranimo, sebi zagotovimo udoben položaj, da ne trpi hrbtenica.

Bolnika lahko hranimo od spredaj (npr. na vozičku), lahko od strani (postelja, miza), odvisno kateri položaj je za nas najbolj udoben in priročen.

Pomemben je očesni kontakt.

Ne hitimo!!

In še nekaj praktičnih nasvetov za terapevtsko pitje:

- Poskrbimo za pravilno držo bolnika (dvignjeno vzglavje, kontrola glave).
- Pijačo nalijemo v lonček, da lahko pije po požirkih, ki naj jih posameznik napravi sam.
- Lonček naslonimo na ustnico do mokrega roba ustnice in počakamo, da bolnik sam napravi požirek. Zelo primerni so mehki plastični lončki, ki jih lahko oblikujemo po ustnicah posameznika.
- Pijače nikoli ne vlivamo v usta!!! Nevarnost aspiracije in aspiracijske pljučnice.

s. Polona Vidic, dipl. del. ter.

DOMOV

*Lunin krajec si je
vztrajno utiral pot
skozi oblake in se
priplazil na jasno
in črno nebo.*

Zvezde so mu delale družbo.

*Tiha, zasnežena pot
se je vila skozi dolino,
ki jo je bela prevleka
odevala v globok mir.*

*Sneg je škripal pod
stopinjami samotnega
popotnika, ki mu je
bilo kljub mrazu
prijetno toplo pri srcu.*

*Bližal se je cilju
svojega potovanja
in ves napor je bil
pozabljen ob misli
na skodelico vročega čaja,*

*ki jo bo mati
postavila na mizo
in na ponosne in
vprašujoče očetove oči,
ki ga bodo pobožale
ob vstopu v izbo.*

*Vrača se domov.
Naloga je izpolnjena.*

s. Metka Tušar

Vsaka zgodba ima začetek in konec

Zdi se, kot da čas teče hitreje in hitreje, dnevi minevajo in se prelivajo v tedne, le ti v mesece, in kot bi trenil, so bila za mano 3 leta in 8 mesecev, odkar sem prvič stopila v Dom svete Katarine kot nova direktorica. In kot ima vsaka zgodba začetek, ima moja zgodba tudi konec. Najprej se obrnimo na moje začetke. Zelo dobro se spomnim prvega dne, ko sem kot nova direktorica zakorakala pred zaposlene in stanovalce. V očeh zaposlenih je prevladovala zmeda, negotovost, tudi strah, kaj bo sedaj, kdo sem, kakšni so moji načrti za prihodnost, kako bom delala kot direktorica, jih bom razumela, bom prijazna, bom stroga.

Tudi v meni je bil nemir, strah pred neznanim, vendar z odločenostjo in delovnim pogumom. Moja prizadevanja, trud in delo so bila poplačana z velikim zadovoljstvom stanovalcev in smehom v očeh zaposlenih. Vem, da nikoli ne moreš ugajati vsem, z nekaterimi se ujameš bolje kot z drugimi, ampak če potegnemo črto pod delovanjem mene kot direktorice lahko rečem, da smo delali dobro, s srcem in z mislijo, da so stanovalci vedno prvi.

Leta 2020 in nato 2021 nam je ponagajal covid, premešal je naše delo, pus-

til posledice tako na zaposlenih, kot na stanovalcih. Kljub neprijetnim omejitvam, ki jih je prinesel covid, smo iz tega uspeli izluščiti nekaj pomembnega. Ko smo bili zaprti, smo hitro dojeli, kako minljivo je človeško življenje, kako je našim stanovalcem pomemben pristen stik, koliko jim pomeni stik v živo in ne preko ekrana, saj oni tega v svoji mladosti niso poznali. Stanovalci želijo stisk roke, smeh na obrazu in topel objem. Vse ostalo ni pomembno. Ker smo nadomeščali v tem času tudi njihove svojce, smo se še posebej trudili, da smo jim vse naštetu toliko bolj nudili. Kako so bili srečni in veseli, ko so po mesecih zaprtja lahko končno dočakali svoje drage svojce, pa tudi če so prišli samo za kratkih 5 minut. Težko so namreč razumeli vse ukrepe, ki smo jih bili primorani upoštevati, saj tekom svojih življenj česa podobnega niso izkusili.

Osnovno vodilo našega dela je tudi v kriznih časih ostalo spoštovanje drug drugega in pristen ter profesionalen odnos do stanovalcev in svojcev. V veliko veselje nam je bilo, da smo kljub delu v skafandrih pomagali stanovalcem z drobnimi dejanji, besedami podpore. Če se je le dalo, smo za njih stori-

li še kaj več. Mnogokrat smo poklicali svojca po telefonu, prinesli kakšno dodatno dobroto, se usedli poleg in poslušali njihovo zgodbo ter se z njimi smejali in jokali. Ja, vse to smo počeli, in ni nam bilo težko.

Pri delu mi ni bilo vedno lahko. Skozi različne izzive oskrbe in kadra sem dnevno rastla in se kalila v odnosih. Osebno mi je bilo vedno pomembno, da se med stanovalci ni delalo razlik, da so vsi enaki, da se do vseh enako obnašamo, jih enako negujemo in jim enakomerno porazdelimo naš čas. Zakaj? Nekateri med njimi imajo obiske poredko, drugi pogosteje, nekateri svojci pridejo dnevno, ostali mesečno, ali še redkeje. Zato je pomembno, da so zaposleni v domu na to pozorni in da stanovalci ne občutijo osamljenosti. Dnevi brez dogodkov in obiskov znajo biti zelo dolgi.

Življenje v domu niso samo obroki in nega, so tudi smeh, drobne pozornosti, praznovanja, druženja, pesmi, maše, igre, sprehodi po vrtu, izdelava različnih izdelkov, izleti, predavanja, ... Količkokrat je bila po Domu slišana pesem, tudi kitara, in vse to v izvedbi naših zaposlenih, ker jim je mar za sočloveka in da se v Domu počutijo domače.

Moje vodilo je: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe; kar pomeni, da poskrbimo za vsakega posameznika, bodisi stanovalca, sodelavca, svojca, kakor bi želeli mi zase in za svoje drage. Tak-

rat, ko imaš tako miselnost, nimaš občutka, da kdaj nisi naredil vsega, kar je prav in dobro.

Odnosi, ne glede na to, kakšni so, ostanejo za zmeraj z nami in v nas. Tudi v Domu svete Katarine so se spleli pristni odnosi in prijateljske vezi, tako med zaposlenimi, kot tudi med svojci.

In smo že na koncu moje zgodbe kot direktorice Doma svete Katarine, ki je bila lepa, unikatna, nepozabna in je pustila pečat v meni. Zgodba, ki me bo spremljala tudi v prihodnosti. Moj odhod je presenetil mnoge. Tisti, ki so bili z mano vsa leta, pa so potihem slutili. Sama sedaj z upanjem zrem naprej.

Sestram usmiljenkam se iskreno zahvaljujem za zaupanje, ki so mi ga izkazale, ko so me sprejele kot direktorico Doma. Njihova prisotnost se čuti povsod po Domu. Brez njih Dom ne bi bil tako domač, prijeten in iskren.

Mojim zaposlenim želim vse dobro, srečno in uspešno kjerkoli bodo in karkoli bodo delali. Vedno naj delajo s srcem, saj je to pomembno. Zahvaljujem se jim, ker so mi dovolili, da smo skupaj rastli in se razvijali. Prav tako želim, da Dom svete Katarine še vedno ostane na pravi viziji in sledi svojem motu: Z upanjem v jesen življenja, novi direktorici pa vse dobro na poti.

Snežana Golob

Zelo rada sem v stiku z ljudmi

Sem Marija Dimc in sem v Domu svete Katarine zaposlena že deveto leto. Svoje delo opravljam na recepciji, velikokrat pa se vključujem tudi v ustvarjalne delavnice s stanovalci. Na delavnicah skupaj izdelujemo razglednice, v božičnem času adventne venčke in voščilnice, okrasne sveče, mazila, ... V veselje mi je sodelovati s stanovalci, saj jim s tem krajšamo čas in omogočimo, da se tudi oni vključijo v aktivnosti.

V pomladanskem in poletnem času v domu skrbim za rože in visoke grede v parku. Le-te urejamo skupaj z nekaterimi stanovalci (sadimo, sejemo in zalivamo). Kar pridelamo, z velikim veseljem porabimo v kuhinji. Solata z domačega vrta ima drugačen okus.

Kadar mi čas dopušča, ga izkoristim tako, da na oddelkih pomagam gospodinjam pri hranjenju. Zelo rada sem v stiku z ljudmi, zato tudi to delo opravljam z največjim veseljem.

Marija Dimc

*Prijazne besede so lahko kratke in lahkotne,
a njihov odmev je neskončen.*

Mati Terezija

Svoje odločitve ne obžalujem

Moja pot v Domu svete Katarine se je pričela 10. januarja 2021. Na Zavodu za zaposlovanje sem zasledila, da v domu potrebujejo medicinsko sestro. Najprej nisem bila prepričana, če bi prošnjo sploh posala, saj nisem imela želje po delu v domu starejših. Vendar sem se le odločila, da poizkusim, saj poskusiti ni greh. Prvič, ko sem prišla v dom, me je z velikim in toplim nasmehom pričakala prejšnja direktorica Sneža. Razkazala mi je dom ter predstavila sodelavce. Čez kakšen teden sem prišla za 7 ur na preizkušnjo, da bi videla, kako poteka delo, če se pri delu znajdem in če mi ustreza. Odločila sem se, da se sprejem delo in se zaposlim. Svoje odločitve ne obžalujem, saj sem se v Domu sv. Katarine naučila veliko dobrih stvari od svojih starejših sodelavcev in tudi od stanovalcev. Najbolj mi je všeč to, da smo med seboj zelo povezani, da si vedno pomagamo in tudi v težkih trenutkih vedno držimo skupaj.

Sara Nježič

Razstava likovnih del

Likovno društvo Mengeš obeležuje že 25 let svojega obstoja in delovanja, zato so ga obeležili z razstavami spominov iz društvenih preteklih let.

V prostorih Doma sv. Katarine v Mengšu so člani Likovnega društva Mengeš v začetku maja 2021 postavili razstavo z naslovom IKONE, GRAFIKE IN RISBE. Predstavili so se s svojimi nabožnimi podobami ali ikonami, z grafičnimi deli in risbami. To je bila njihova druga spominska predstavitevna razstava. Prvič so se predstavili v gradu Komenda na Polzeli leta 2016. Takrat so na ogled postavili različne svetnike in sodobnejše upodobitve angelov.

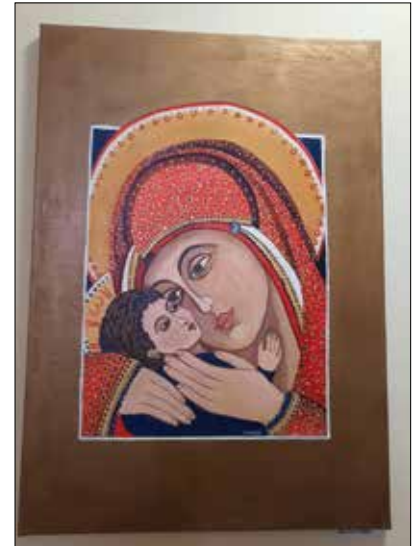
V našem domu so razstavili 45 svojih del: 17 slikarskih del v podobah ikon, 23 grafičnih del z risbami in s petimi slikami v akrilni tehniki z motivom narave in Mengša. Na razstavi je bilo prikazanih več različnih grafičnih tehnik, kot so linorez, jedkanica, suha igla, monotipija, kolagrafija. Podoba tradicionalne grafike izhaja iz risbe. Risba je izdelek ustvarjalnosti, izražen s pomočjo risalnih pripomočkov na ploskvi. Umetniška risba je osnova vsem oblikam likovnega ustvarjanja. Grafika je veja likovne umetnosti in naziv za postopek in re-

zultat uporabe kakšne od grafičnih tehnik s pomočjo izdelane matrice. Ikona je v širšem pomenu slika z versko vsebino, v ožjem pa verska slika, značilna za pravoslavne cerkve Bizantinskega obreda. Ikone so praviloma slikane na lesu, prikazujejo Jezusa, Marijo in svetnike. Vsebuje veliko zlate barve, saj simbolizira nebesa. In gre za simbolni pomen. Obrazi na ikonah so obrnjeni naravnost proti opazovalcu, da se vzpostavi stik med svetnikom in vernikom.

Ustvarjanje človeka osmišlja
in mu pušča trajno sled.

**SODELUJOČI ČLANI
LIKOVNEGA DRUŠTVA MENGEŠ**

Alojz Burja
Alenka Dragan
Leonida Goropevšek
Ana Karn
Aleš Koman
Diana Korelc
Karmen Korošec
Martina Kozamernik
Mariša Kohman
Bilca Lomšek
Špela Magister
Ina Mahus
Irena Novak
Barbara Rabič
Mira Remik
Emanuela Rodica
Marjana Tavčar
Helena Testen
Nejka Teržlav
Milica Tomšič

Zavod usmilenk
Dom sv. Katarine

25 Let

Razstava likovnih del članov
Likovnega društva Mengeš

z naslovom
**IKONE,
GRAFIKE
in
RISBE**

v počastitev jubilejnega leta

Ana Karn

Emanuela Rodica

Predsednica Likovnega društva Mengeš, ga. Helena Testen, je ob odprtju razstave dejala: »Naše društvo šteje 20 članov. Društvo je ljubiteljsko in v času njegovega aktivnega delovanja, v četrto stoletja, smo z našo ustvarjalno vneto in različnimi mentorji začrtali uspešno likovno pot. Z njihovo pomočjo smo pridobili znanja, likovne izkušnje in tako napredovali s svojimi deli v kakovostna dela. Dozorevali smo na področju slikarstva, risbe, grafike, kiparstva in fotografije. Naš razvoj so vodila vsakoletna organizirana izobraževanja, tečaji in različna predavanja. Zasluge za nadaljnji razvoj, nadgrajevanje in ohranitev kakovostnih del, ima tudi naš stalni mentor likovni pedagog, slikar in fotograf Lojze Kalinšek, ki nas usmerja že 12 let. K uspehu našega društva prispeva vsak posamezni član s svojimi unikatnimi deli,

s svojo predanostjo v ustvarjanju, v opravljanju društvenega dela s pripadnostjo, odgovornostjo in v delu skupnega zanaša. Najlepše nas je videti in opazovati pri delu, ko z linijami in barvami ustvarjamo različne oblike in podobe, ko v nas nastaja še ideja in takrat imamo vsi skupni jezik, saj nas povezuje želja ustvariti nekaj lepega, posebnega, izvirnega.

Umetniška dela nastajajo ob zgodbah, spominih, domišljiji, občutenjih in ob svobodi. Pri tem nas vsehkozi in nenehno poganja navdih, ki v naših delih izžareva kot sonce, ko nas s svetlimi žarki poboža in nam vzpostavi neko novo svežo energijo.

Naj naša dela krasijo avlo, popestrijo stene Doma in naj stanovalcem priključijo iskrico v očeh.«

s. Metka Tušar

Biserna poroka

Praznovati 60 let skupnega življenja ni kar tako. V Domu sv. Katarine smo jo dočakali 12. oktobra 2022, ko sta slavila gospa Julijana in gospod Vlatko Kristić. Ob tej priliki smo z obema opravili kratek pogovor.

Torej, gospod in gospa Kristić, kako je biti poročen 60 let?

g. Kristić: Za človeka, ki je poročen iz medsebojnega spoštovanja in ljubezni, je to normalno. Družinsko je, to je v naših družinah tradicija. Najini starši so spoštovali vse zakone, imam občutek, da bi tudi mlajša generacija to lahko prakticirala.

Vrnimo se v preteklost. Kako je bilo na poročni dan?

G. Kristić: Bilo je dokaj skromno. Spoznala sva se v Ljubljani. Julijanin svak je bil zaposlen v isti firmi kot jaz. Povabil me je, naj pridem malo naokoli, nazdravit ob rojstvu hčerke. No, tam je bila tudi ona in sva se zagledala. Žena je iz skromne družine, živeli so pošteno.

Poročila sva se na Magistratu. Takrat se ni smelo poročiti v cerkvi, tako da smo šli potem potrditi se še cerkveno v Frančiškansko cerkev. Poroko smo opravili bolj na skrivaj. Slavje je bilo v privatni

hiši. Jaz sem bil star 23 let in pol, žena pa 19, 20 let. Poroka mi je dala odličen občutek, ker sva oba katolika in sva tako dobila notranji mir, zadoščenje.

Ga. Kristić: Res je. Veliko je nama pomenilo, da sva se poročila cerkveno. Zato sva tudi želela imeti sedaj mašo. Poročnih zaobljub ne, saj sva si jih že izpovedala in še držijo. Če so do sedaj, bodo še naprej.

Zakonsko življenje je pestro, polno preizkušenj. Kako je bilo pri vama?

Ga. Kristić: Na splošno je bilo dobro. Veliko sem bila sama, saj je mož potoval. Sama sem delala v firmi, doma, okoli hiše, skrbela za otroka. Njega so imeli vsi tako radi, vedno je imel nasmeh na obrazu.

Ja, veliko dela je bilo doma. Za moža me je vedno skrbelo, ker je bil na poti. Včasih sem šla lahko tudi z njim, petkrat sem bila v Romuniji in se kopala v Črnem morju.

G. Kristić: Bilo je dobro, vse kar je bilo hudega je izguba sina Zvonka. Bil je športnik, imel je prometno nesrečo. Prebroditi je bilo težko. Začel sem kaditi, ker nisem vedel, kaj naj počnem z rokami. Kot športnik (sem nekdanji nogometaš in strojnik na ladji) sem živel zdravo, ampak to mi je dalo tako stisko. Neverjetna bolečina je izguba otro-

ka. Žena je že kadila, takrat je samo povečala. Njena bolečina izgube je bila še večja kot moja. Videl sem, da je to čisto drugačna vrsta bolečine. Ampak živel a sva naprej. Nesreča običajno pelje nazaj, midva sva šla naprej – kristjani verujemo in sva šla naprej. Verovala sva v isto. Živel a sva skromno, to nama je bilo všeč. Človek mora biti priden, ponižen in skromen.

Ga. Kristić: tisti dan, ko je sin umrl, je bilo tako čudno ... cel dan sem imela čuden občutek. Boli še sedaj, celo življenje. Nikoli ni dobro.

Sedaj sta tu, v Mengšu.

G. Kristić: Ja, čez leta sva prišla v Mengeš, tu je pokopan sin, saj sva imela hišo v Trzinu. Želela sva biti blizu njega. Tako sva dala prošnjo za Dom sv. Katarine. Dve leti sva sedaj tu. Sprejel naju je še prejšnji socialni delavec Klemen.

Nedavno sta pri nas praznovala 60. obletnico poroke.

ga. Kristić: Res je, praznovanje 60. obletnice poroke sva imela v Domu sv. Katarine. Praznovala sva s sostanovalci in zaposlenimi, popoldan sva imela darovano mašo. Pripravili so nama prese- nečenje in so nama peli. Bilo je lepo.

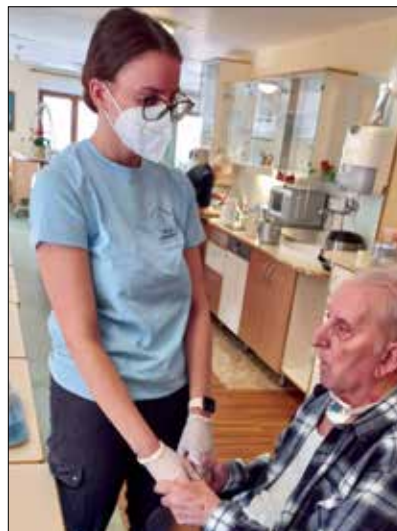
Imate še kakšen nasvet za mlajšo gene- racijo?

g. Kristić: Zdržite, kot sem jaz. In imej- te razumevanje. Pa še to - meni je Slo- venija dala vse, priporočam, da jo tudi drugi spoštujejo, spoštujete. V življenju sem poskušal biti realen in objektiven. Zato vem, kaj je Slovenija in sem hvale- žen, da sem tu.

Ga. Kristić: Veliko potrpljenja in razu- mevanja je potrebno. In se pogovarjati.

*Pogovor zapisala:
Petra Hubad Gabršček*

Življenjska zgodba, ki jo pripoveduje srce

Zgodba, ki jo bom povedala, ne bo govorila o meni in moji zdravstveni diagnozi kot nekaj negativnega in za ljudi strašnega in neželenega, ne bo me predstavila v vlogi »žrtve« in kaj sem morala dati skozi, da sem postala to, kar sem – samostojna odrasla ženska. Ne, povedala bom zgodbo, kako sem ravno zaradi svoje diagnoze mogla poskrbeti za svojo mamo, ji stala ob strani in bila ob njej do zadnjega njenega diha ter kako sem ji bila blagoslov.

Moje rojstvo je bilo težko, ker sem se rodila s krvavitvijo v malih možganih. Posledica tega je cerebralna paraliza. Takrat je šlo za življenje in smrt – rešili so me, vendar je posledica tega moja invalidnost.

Mama je bila postavljena pred velik izziv. Takrat še ni bilo toliko pomoči za družine z otroki s posebnimi potrebami, kot je sedaj, pa tudi informacij ni bilo. Učila se je sproti, vendar je imela do mene vedno veliko srce.

Odraščala sem in kot marsikateri otrok sem se soočala z vprašanji o življenju. Tudi težke besede so prišle iz mojih ust, saj sem se celo življenje soočala z občutki krivde, da je mama zaradi mene postala sladkorna bolnica. Morala je je-

mati inzulin, ki ji je uravnaval količino sladkorja v krvi.

Odraščala sem z mamino boleznijo in s svojimi življenjskimi izzivi. Prišli so dnevi, ko je mama vedno bolj potrebovala mojo pomoč. Tu se je pokazala prednost moje invalidnosti, saj sem živel doma in sem bila lahko ves čas ob njej. Začela sem zaznavati njene spremenjene kretnje in opazila, da je nekaj narobe. Pričeli sva se učiti o nudenju pomoči – kako ji lahko pomagam jaz. To je pomenilo, da sem se naučila,

da je hrana prva rešitev za to bolezen. Če kruh, namočen v mleko, ni bil dovolj za dvig sladkorja, sem ji nudila pomoč s sladkorjem ali koščkom čokolade. Bila sem ob njej do njenega boljšega počutja. Ni mi bilo težko. Tudi ponoči sem jo varovala in pazila nanjo, kot sem lahko. Večkrat sem se je dotaknila, da sem čutila njen dih, predvsem pa, da mi je naredila blagoslov s križem. Tako sem vedela, da je v redu in obe sva mirno spali naprej. Ona, ker je vedela, da jo čuvam, jaz pa, da je še ob meni.

Najbolj težek spomin imam na dogodek na neko zgodnje jutro, ko se je noč nagibala proti jutru, bila je jutranja zarja in mama je imela v naročju mojo nečakinjo. Mama je »padla v hipo«, tako sem morala hkrati poskrbeti za nečakinjo in mamo. Močno sem se ustrašila, saj sem morala pomagati dvema. Nečakinjo sem dala na drug konec postelje, kjer je jokala, mami pa sem nudila pomoč, dokler ni prišla k sebi. Šele nato sem dovolila, da je mama spet prevzela otroka.

Pri premišljevanju mi je velikokrat rekla, da naj jo pustim, da naj se ne mučim z njo. Tega nisem dovolila, takrat sem ji vedno rekla: »Mama, ti si bila v pomoč meni, sedaj bom pa jaz tebi.« Tako sva živeli skupaj, ena drugo sva dopolnjevali in si stali ob strani.

Mama se je starala, jaz odraščala. Prišel je dan, ko mamino telo ni več zmog-

UPANJE

*Upaj in upaj, nikdar ne obupaj,
saj se pokaže že pot,
da rešiš se zablod
in vsega, kar te teži.*

*A vedi in zapomni si to,
da nisi nikdar sam,
da vedno vodi Te Nekdo,
za desnico mirno.*

lo. Bil je dan slovesa. Še pred tem mi je rekla, da ne smem jokati, saj ji bo prehudu oditi. Ona pa, da ve, da je čas, da se poslovijo. Povedala mi je, da sem njena nagrada in da bo stalno ob meni, tudi med pogrebom in kasneje. Obljubo sem držala. Na pogrebu nisem jokala, čeprav so mi rekli, naj izjočem bolečino. Nisem, ker sem čutila mamino bližino. Po pogrebu so mi ljudje govorili, da bom tako jokala, da me ne bo mogoče potolažiti. Vendar kljub temu še do danes, ko pišem to zgodbo, nisem zajokala. Mamo namreč čutim ob sebi. Čutim, kako mi nežno dotakne roko, ko sem v stiski in mi je hudo. Čutim jo ob sebi, ko mi kdo reče kaj lepega z besedami, katere mi je namenila mama. Takrat vem, da jih sporoča tudi ona.

Lahko rečem, da sva bili obe hvaležni za vse izkušnje življenja.

Damjana Kravcar

Babi Meti v slovo

Če v nebesa vodijo stopnice, potem so te najbrž zavite in z zeleno ograjo z zlatimi bunkami ob koncih: take kot vodijo k vama z dedijem. Ko stopiš na prvo, te njihov spiralni vrtinec posrka v val navdušenja in preostalo je le še divje bobnenje malih nog srečnih vnukov, ki tečejo proti vrhu, v medvedji objem svoje babi ... To je le eden izmed kopice spominov nate, naša babi, in vsi so zapisani v srcih tvojih vnukov s posebnimi črkami. Kajti tvoja prisotnost je bila za nas nekaj skoraj opojnega, nekaj kar je osrečevalo onkraj vseh običajnih babica-metod s sladkarijami in risankami. Preprosto znala si začutiti mala srca in jih začarati. Do vsakega posebej si našla pot, vsakemu si bila babi na njegov način. In teh načinov ni nič manj kot 17! Pa še so prihajala naša dekleta in fantje in vsakogar si sprejela z odprtim in tenkočutnim srcem, vsak je postal tvoj ljubljeni vnuk.

Vendar vse to ni prišlo samo od sebe. V začetku je bila zavestna in za tisti čas najbrž precej nenavadna odločitev, da kot diplomantka arhitekture ostaneš doma ter se popolnoma posvetiš družini. »Blagor čistim v srcu, kajti njihovih oči ni premotil blesk malikov tega sveta in njihove roke z lahkoto ločujejo

fotografija: arhiv družine Marinko

zrnje od plev. Taki so deležni dvojnega blagoslova.« In res si ga bila: v rosinih letih si stopila na pot s takrat še golobradim dedijem in ta fant od fare je čez 7 let postal tvoj ljubeči, krepostni in srčni mož. S svojim odnosom sta daleč preseгла svoj čas – v ljubeznivosti, zaupnosti, nežnosti in večno mladostni naklonjenosti sta postavila visok ideal za vse nas, ki generacije za vama stopamo po isti poti. Pokazala sta, kaj pomeni biti nekomu predan. Babi, vedno si bila kraljica dedijevega srca in on je bil tvoj junaški princ. To smo že mali vnuki lahko opazili in ob tej meri počasi in vztrajno krojili svoje življenjske sanje. In kvaliteto učitelja spoznamo po kvaliteti njegovih učencev. Obdarjena sta bila s štirimi

sinovi in od daleč se vidi njihov skupni imenovalec: vsi so si našli krasne žene ter si ustvarili čudovite družine.

Ja, tako nalezljiva je bila tvoja sreča, tvoje veselje do življenja. Radost človeka, ki izgoreva za druge. V tvojem srcu je bil prostor za vsakogar, razvajala si vnuke, skrbeli za ostarele, bila v pomoč snaham, v nasvet sinovom in vedno na voljo za pogovor z mladimi. In pogovor s tabo res ni bil v nobeni potezi podoben klasičnemu pogovoru vnuka z babico. Bil je pogovor mladega z mladim. Vse življenje se bomo trudili razvozlati skrivnostno formulo tvoje mladostne duše. Najbrž leži skrivnost v tem, da si nas preprosto imela tako zelo rada, da si za vsakega v trenutku začutila utrip njegovega življenja, kaj ga zanima, kaj ga muči, kaj so njegove skrite radosti. Popolnoma si se zatopila v svet svojega sogovornika in človek je ob tebi vselej imel občutek, kot da živiš samo zanj. Na življenjska vprašanja nikoli nisi imela vnaprej pripravljenih odgovorov in moralističnih podukov, razumela si življenje v vsej njegovi kompleksnosti. Ob vsaki težavi si si z roko podprla glavo, kot da si tako laže prisluhnila srcu in tvoje preudarne besede so vedno delovale pomirjujoče in opogumljajoče. Bile so besede človeka, ki v življenju ni samo marsičesa videl in doživel, ampak je znal

fotografija: arhiv družine Marinko

to tudi vedno znova vrednotiti s svežim pogledom, brez predsodkov in obsojanja, z neko svetlo naklonjenostjo do vsakogar ter z neskončnim sočutjem do vsega trpečega. Prav trpeči in preizkušani so imeli v tvojem srcu posebno mesto.

Zato ostaja zadnje obdobje tvojega življenja še toliko večja skrivnost. Odpira nešteto vprašanj in ponuja tako malo odgovorov. Tako malo odgovorov za vse nas, ki ostajamo na tej strani. Ti jih sedaj že poznaš in razumeš smisel. Zvesto in vdano, kot vselej v življe-

nju, si prinesla svoj križ do konca poti in dočakala novo jutro. In neskončna svetloba vzhajajočega sonca one dežele je ožarjala tvoj obraz, ko si spokojno ležala s sklenjenimi rokami, kot v najlepših sanjah.

Če dobri Bog res tu in tam pošlje na zemljo posebne ljudi s posebnimi srci, potem smo imeli vsi mi neskončno milost, da smo lahko bivali z enim izmed njih. Božje poslanke namreč prepoznaš po tem, da živijo skromno in neopazno življenje, na vse strani pa velikodušno sejejo dobroto in toplino. In babi, kar si bila, ostajaš: tiha in dobrohotna prisotnost, polna življenjskega zanosa. Kot vselej nas tudi danes zbiraš in tvoja prisotnost vliva med nas mir, sožitje in tisti občutek, da »bo vse v redu«.

Ko smo pred dnevi s sestričnami in bratrance listali tvoje albume, smo navihano ugotavljali, kako podobni smo ti, vsi. Ja, babi, tvoje poteze nosimo – na obrazih in v srcih. In neskončno srečni za to, ti danes, kot vselej, hvaležno šepetamo: hvala, da smemo biti tvoji vnuki.

Urban Marinko

ŽIVLJENJE

*Življenje tako živi,
da ga je zmerom manj.
Kot pesek med prsti polzi
dan na dan.*

*Življenje ne more živeti
tako, da stoji.
Najmanj, kar mora početi,
je to, da na nitki visi.*

*Življenje se včasih drži
veselo na smeh,
a včasih le težka taji
solze v očeh.*

*Najlepše je, ko se razsipa
z žarom na vse strani
in vse do poslednjega hipa
z visokim plamenom gori.*

*Nobeno življenje ne mine
brez žive sledi.
V brezdanji noči izgine -
zvezda med zvezdami.*

Niko Grafenauer

Hvala je skoraj premalo

Skoraj šest let že mineva, odkar so mojo mamico sprejeli v Dom svete Katarine v Mengšu. V tistem času sem bil v težki, res težki situaciji. Takrat je g. Klemen razumel mojo stisko in mi prijazno in brez težav priskočil na pomoč. Tako že skoraj šest let redno prihajam v ta prijazen in skoraj že domač dom, ki je mamo, zaradi močne kapi, vzal pod svoje peruti. Teh nekaj let je zelo hitro minilo.

Prijaznost vseh zaposlenih, in tudi sostanovalcev, je res izjemna. Ob tej

priložnosti bi se rad zahvalil vsem, pa se malo bojim, da bom nenamenoma koga pozabil. Vesel sem in hvaležen vsem, od zdravstvenih delavcev, gospodinj, osebju v pralnici in kuhinji, tistim, ki skrbijo, da je celoten dom čist do vseh na recepciji doma, ki me vedno sprejmejo z dobro voljo in prijazno besedo.

Prav posebna zahvala pa gre sestri Metki in sestri Poloni, ki sta moji mamici marsikdaj pomagali iz težkih ur ali celo dni. Težko je bilo mami čez noč zapustiti svoj dom in se preseliti v drugačno okolje ter biti v družbi ljudi, ki jih še nikoli v življenju ni srečala. Vendar ji je odnos tukaj zaposlenih zelo hitro postal domač in prijeten, kljub temu, da ni več v svojem lastnem domu.

Tako so mi blizu vsi ti ljudje, da imam občutek, da smo postali že skoraj prijatelji. Počutim se tako domače, da tudi sam kdaj priskočim na pomoč – seveda če je to želja doma in če je moja pomoč dobrodošla.

Vsem želim veliko dobrega in ker se bližajo prazniki, tudi blagoslovljene praznike, veliko zdravja in dobre volje. Hvala vsem.

Matjaž Cesar

Živahno pričakovanje praznikov

Lahko rečemo, da smo v advent vstopili že pred pričetkom adventa, saj je nas vse presenetila sestra Metka z izdajo svoje knjige pesmi in pravljic. Z veseljem jih prebiramo in se ob njih zamislimo. Lepo je, ker so lahko pesem, misel ali molitev.

Prvo adventno svečko v letošnjem letu smo prižgali 27. novembra. To je tudi dan, ko ima svoj god, patrucinij naša zavetnica sv. Katarina.

Sv. Katarina je bila sestra in usmiljenka, ki je svoje poslanstvo čutila v oskrbi in negi ostarelih, bolnih, prikrajšanih za dostojno človeško življenje.

Tako smo tudi v našem domu, ki je pod zavetjem sv. Katarine, imeli praznični dan. Dopoldan so stanovalcem popestrili ljudski pevci iz Milj – Hiše čez cesto. Nadaljevalo se je s prazničnim kosilom ter nato s sveto mašo, pri kateri je somaševal pater Ferlež – pojoči duhovnik. Njegove pesmi so nas dvignile in kar nekaj nas je bilo, ki smo se pridružili ritmu na tak ali drugačen način.

Naslednji dan smo prisluhnili recitalu gospe Ane Žabkar; gospa pri izvrstnih 90+ letih dobiva navdihe za svoje recitacije. Pravi, da so to njeni otroci, ki ji ponoči ne dajo miru, dokler jih ne zapi-

še. Piše po svojih opažanjih, dogodkih, razmišljanjih. Pesmi so lepe, globoke in pretresljive. Da pa smo ponovno ostali »odprtih ust« je poskrbela gospejina vnukinja Janja, ki je stanovalcem zapela nekaj arij. *Lastovke, Ave Marija* ter *Avsenikova* pesem in še katere druge so nas očarale. V prihodnjih dnevih nas čakata še najmanj dva glasbena nastopa.

Seveda ne smemo pozabiti na vse delavnice, ki se odvijajo v delovni terapiji, kjer stanovalci sami ali ob pomoči delovnih terapevtk in drugih zaposlenih ustvarjajo čudovite božične izdelke.

Sedaj nas čakajo še praznično krašnje Doma in postavljanje jaslic. Pa seveda obisk sv. Miklavža. Že lani je privabil zadovoljne nasmeha na obraze, zagotovo bo tudi letos tako.

Petra Hubad Gabršček

BLAGOSLOVLJENI TISTI ...

*ki razumejo, da so moje noge postale počasne in da se mi roke tresejo,
ki mislijo na to, da moja ušesa slabo slišijo in da bolj počasi dojemam,
ki vedo, da moje oči ne vidijo več dobro,
ki me ne ozmerjajo, kadar mi kaj pade na tla in mi pomagajo najti moje stvari,
ki se mi prijazno smehljajo in z menoj malo pokramljajo,
ki so obzirni do mojih težav in mi pomagajo lajšati bolečine,
ki mi dajejo čutiti, da sem ljubljen in ki nežno ravnajo z menoj,
ki bodo ostali z menoj, ko bom odšel na pot v večnost.*

*Blagoslovljeni vsi, ki ste dobri z menoj, v meni zbujate vero v dobrega Boga
in zagotovo vas ne bom pozabil, ko bom nekoč pri Njem.*

prirejeno po: Phil Bosmans

Za kratek čas in razvedrilo

1. V zmešnjavi črk poiščite živali.

KANOJFGHUGHJFGSDIUJFSLONGHHJLJFGSORNGADJOPICAMFGKD
ŠJHSJFSMUHAFVEVERICAJNFGSDJFNGJFDFJNUKFMKJKONJDJGEFKS
DKAČAJKSFJGADGUERFDJKHKOZAFGUERHIJJKUEPETELINRHGDJNVJ

2. Katera beseda ne sodi zraven?

smreka hrast bor macesen
Slovenija Grčija Triglav Italija
maj torek petek sreda
vijolica nagelj fižol lilija

3. Premešajte črke in napišite slovensko mesto.

C I D E N R A

T O J P O S N A

R A K N J

Ž A L M E O D

L I T E M K A

R O B A M I R

4. Sestavite recept tako, da s križcem označite, katere sestavine potrebujete.

PALAČINKE		JABOLČNI ZAVITEK
	mleko	
	moka	
	sol	
	sladkor	
	cimet	
	jajce	
	kvas	
	marmelada	
	rozine	
	orehi	
	maslo	
	olja	
	čokolada	

vir: <https://zavodas.si/miselne-vaje/>

vir: <https://primorskespomincice.si/wp-content/uploads/2020/06/KNJIZICA-K1-IGRA-MOJEGA-SPO-MINA.pdf>

Nagradna križanka

1	2	3	4	5		6
8		3				1
7					8	
9				10		11
12				13		
14			15		16	
17				18		19
6			21			7
20						
	22	23				
			2			

VODORAVNO: 1. moško ime, 6. Nemčija, 7. lastnost ovalnega krožnika (pridevnik), 9. izdelek iz spletenih ali sesukanih rastlinskih vlaken (špaga), 10. javno letalsko podjetje iz Beograda, 12. American Academy of Religion, 13. Aracki Rosenfeld p. Nikolaj, 14. majhen rt, 16. ogljik, 17. Neža Novak Černe, 18. čut za zaznavanje predmetov z dotikom, 20. Alojzij Imperl, 21. orodje za košnjo trave, 22. okrogel okrasni predmet za na glavo kot znamenje vladarske oblasti.

NAVPIČNO: 1. podjetje (fabrika), 2. del obleke ob vratu, 3. slovenski priimek, 4. aluminij, 5. občutek potrebe po pijači, 8. pomladna roža, 11. Tekavec Nada, 15. 4. črka slovenske abecede, 18. zvok določene višine, 19. Petrović Anna, 21. Karmen Ocepek, 23. polmer.

Rešitev križanke: Na označenih poljih v desnem kotu spodaj dobite črke in jih vstavite v spodnjo razpredelnico - dobili boste eno izmed vrednot Doma sv. Katarine.

Rešitve oddajte/pošljite socialni delavki Petri do 10. januarja 2023.

1	2	3	4	5	6	2	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---

sestavila:
s. Katarina Jereb

Uganke

Majhna skleda se drži
dolgega ročaja,
lonc polna zapusti,
prazna vanj prihaja.

Kruhki, ki niso v peči pečeni,
malo rjavi in malo rumeni,
rahli in sladki od marmelade -
maškare vzele jih bodo prav rade.

Včasih je postlana,
včasih razmetana,
če na njej ležimo,
prej ko slej zaspimo.

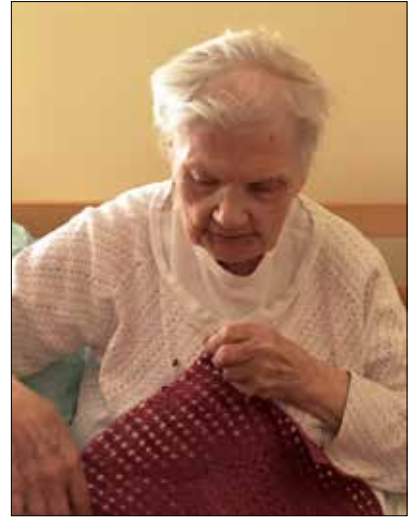
Puhaste glavice,
šibke nožice,
koklji se skrivajo
pod perutnice.

vir: <https://vrtec-krizevci.si/wp-content/uploads/2020/11/Sto-ugank.pdf>
fotografije: svetovni splet

Žarki svete Katarine

ČE BI ALZHEIMER GOVORIL ...

*Govori z menoj, saj slišim tvoje besede
in se še vedno dotaknejo moje duše.*

*Nasmehni se mi, saj te moje oči lahko še
vedno vidijo in čutijo tvoje srce,
čprav se ne spomnim več,
kako se nasmehniti nazaj.*

*Primi me za roko, saj ko sta najini roki
povezani, čutim tvojo energijo,
tvojo prisotnost in se počutim
manj samega.*

*Imej me rad, saj moje srce to čuti,
čprav sam ne zmorem več tega izraziti.*

*Živi svoje življenje - pomagaj mi na moji
poti, vendar ne zamudi svojega življenja.
Bodi ob meni ko si lahko s svojo
čuječnostjo in ljubeznijo.*

*Zaupaj procesu - vem, da tega nismo
načrtovali, vendar imej zaupanje.
Bolezni ne moremo nadzorovati,
lahko pa se osredotočimo na želje.
Spominjaj se dobrih časov,
vedi, da sem v redu
in da si vedno v mojem srcu.*

Tara Reed

Z upanjem v jesen življenja

ZAVOD USMILJENK
duhovno-karitativni in prosvetni zavod

Dom svete Katarine

Zavrta 45, 1234 Mengeš
telefon: 059 365 400
telefaks: 059 365 401
facebook profil: Dom sv. Katarine
e-pošta: dom.sv.katarine@zavod-usmiljenk.si
www.zavod-usmiljenk.si

